

Prostor Nacionalnog parka Brijuni obilježava izuzetna kulturna slojevitost. Pregledom postojećih popisa te provjeravanjem činjeničnoga stanja na terenu utvrđeno je da su na 9 od 14 otoka brijunske skupine evidentirani brojni tragovi materijalne kulture, objekti i lokaliteti kulturno-povijesne vrijednosti koji prezentiraju razdoblja od prethistorije do najnovijega doba. Tu su također utvrđeni i brojni paleontološki nalazi. Prema kronološkom popisu brojčano je stanje sačuvanih lokaliteta/objekata sljedeće:

- paleontološki lokaliteti	6
- pretpovijesni lokaliteti	8
- antički i bizantski lokaliteti	21
- od ranijeg srednjega vijeka do 18 st.	
lokaliteta/objekata	14
- objekti/lokaliteti od 19. st. do 1945.	51
- objekti od 1945.	7

Uz gore navedeno evidentirano je 18 bez sumnje povijesnih lokaliteta ili objekata za koje je, bez dodatnih istraživanja, teško utvrditi vremensko razdoblje nastanka. Ti se lokaliteti/objekti uglavnom nalaze na manjim otocima Gaza, Obljak, Vrsar, a u većem broju na Malom Brijunu.

Osnovne informacije o sačuvanim kulturno-povijesnim vrijednostima pruža popis složen kronološkim slijedom njihova nastanka:

Paleontološki nalazi

Veliki Brijun, Zelenikovac, Rt Ploče (Debeli rt)	- otisci noge Iguanodonta iz mezozoika
	- (ili grabežljivog Theropodima); evidentirano
Veliki Brijun, Zelenikovac	- okamenjen kosti u breči, evidentirano
Veliki Brijun, Vrbanj (Barban) Rt Pogledalo	- otisci dinosaurus iz mezozoika (33 otiska), evidentirano
Veliki Brijun, Rt Plješevac (Peneda)	- otisci stopala neidentificirane vrste, evident.
Veliki Brijun, Rt Brodine (Peneda)	- okamenjene kosti neidentificirane vrste, evident.
Otok Vanga, (Krasnica, Vanjski), južni dio	- okamenjene kosti diluvijalnoga goveda , evidentirano

Pretpovijesni objekti i lokaliteti (3000. p.n.e. – 2. st. p.n.e.)

Veliki Brijun, Gradina	- pretpovijesno naselje s nekropolom , 17. st. p. n. e., djelomično istraženo, registrirano.
Veliki Brijun, Rt Gromače (Rt Berta) - Uv. Javorika (Soline, Saline)	- pretpovijesno naselje zemuničkog tipa (1700. pr. n. e.) istraženo najznačajniji eneolitski i ranobrončani lokalitet u Istri; registriran.
Veliki Brijun, Straža (Gvardia)	- pretpovijesno naselje gradinskoga tipa, najvećim dijelom uništeno gradnjom tvrđave Tegetthoff 1860-tih, neistraženo, registrirano.
Veliki Brijun, Javornik (Ciprovac)	- pretpovijesni lokalitet , neistraženi tumulus, djelomično uništen gradnjom vidikovca potkraj 19. st., registriran.
Veliki Brijun, Petrovac	- pretpovijesni lokalitet , neistražen, registriran.
Veliki Brijun, Antunovac	- pretpovijesni lokalitet , ranobrončani grobovi, djelomično uništen gradnjom kule-vidikovca, neistraženo, registrirano.
Veliki Brijun, Rankun, (vrh Kosir)	- pretpovijesni lokalitet (otkriven ranobaročni grob; djelomično istražen, registriran
Mali Brijun, brežuljak sjeverno od Uv. Sv. Mikula	- pretpovijesno gradinsko naselje uništeno gradnjom tvrđave Veliki for neistraženo, registrirano.

Antički i bizantski objekti i lokaliteti (2. st. p.n.e. – 6/7. st.)

Veliki Brijun, Uvala Dobrika (Dobrinka, Gospina uvala, val Madonna)	- villa rustica , 2/1. st. p. n. e., u sklopu Kastruma, evidentirano
Veliki Brijun, Uvala Verige (val Catena)	- antički kompleks iz 1. st. n. e. rezidencijalna vila s gospodarskim objektima, vrtovima, ostacima hramova, porticima, termama, spremištima za vodu, ostacima obale, ostacima objekata nepoznate namjene, velikim dijelom istraženo, registrirano.
Veliki Brijun, Uvala Verige	- hidroarheološki lokalitet , ostaci obale antičkoga kompleksa (najveće antičko lučko postrojenje u Istri), te ostaci vivarija (ribnjaka); nalazi u podmorju potječu od 1. do 6. st., registrirano.
Veliki Brijun, Gradina	- ostaci rimskog (ilirskog) bunara i rimskog vodovoda (1700. pr. n. e. - 1. st.), vjerojatno funkcionalno povezan s kompleksom Verige, registrirano.
Veliki Brijun, Gradina (sjev. podnožje brežuljka)	- ostaci neidentificiranoga rimskog objekta (zid, tegule, keramika); evident., neistraženo.
Veliki Brijun, Mrtvi rt (Moribon)	- hidroarheološki lokalitet , nalazi fragmenata keramike i amfora; evident., neistraženo.
Veliki Brijun, položaj "Povrtnjak" (sjeverno od Gradine)	- rimska villa rustica , evident., neistraženo.
Veliki Brijun, Uvala Turanj	- ostaci arhitekture pod vodom, 1. - 4. st., neistraženo, registrirano
Veliki Brijun, Uvala Turanj, tjesnac između Velikog i Malog Brijuna do Rta Brestovac	- ostaci kamenoga rimskog vodovoda koji se pružao od Gradine do Malog Brijuna, evidentirano, neistraženo.
Veliki Brijun, Luka Brijuni (hotelsko naselje)	- ostatke rimskih objekata početkom stoljeća evidentirao; uništeni gradnjom hotelskoga pogona Neptun.
Veliki Brijun, Uvala Čeprijan	- hidroarheološki lokalitet , ostaci antičke obale, evident., neistraženo
Veliki Brijun, Uvala Javorika (Val Laura)- Soline (Saline),	- ostaci antičkih (i mletačkih) solana (antičke su skroz pod vodom), neistraženo, evidentirano.
Otok Mali Brijun, Uvala Sv. Mikule, luka	- villa rustica i ostaci obale , 1. st., evidentirao i dijelom dokumentirao, uništeno početkom stoljeća gradnjom austrijske luke.
Otočić Sv. Marko	- hidroarheološki lokalitet , amforište, 1. st., neistraženo, registrirano
Otok Krasnica (Vanga, Vanjski), Nutarnja Draga	- villa rustica , ostaci, neistraženo, registrirano
Veliki Brijun, Uvala Dobrika	- bizantski kastrum , utvrđeno naselje; razvilo se oko gospodarskih vila iz 2. st. p. n. e. i 1. st; u 6. st. podignut snažni obrambeni zid; kontinuirano nastanjeno do 12/16. st., evidentirao, istraženo, registrirano.

Veliki Brijun, Mirine (jugozapadno od Kastruma)

Veliki Brijun, Uvala Dobrika

Veliki Brijun, Petrovac (u blizini crkve sv. Marije)

Veliki Brijun, Uvala Dobrika

Kanal između otoka Vange i Rta Turanj na Velikom Brijunu

- **Ranokršćansko groblje** (možda i rimsko) djelomično uništeno gradnjom ceste, dijelom istraženo; evidentirano.
- trobrodna **bazilika sv. Marije**, ostaci, 5/6. st., istraživano, konzervatorski radovi, registrirano.
- ruševine **crkve sv. Petra** iz 6. st., djelomično istraženo, registrirano.
- **hidroarheološki lokalitet**, u podmorju ispred kastruma pojedinačni nalazi, 1-14. st., neistraženo, registrirano.
- **hidroarheološki lokalitet**, na polovici navedene razdaljine ostaci **amforišta**, možda nedirnut nalaz broda, neistraženo, registrirano.

Objekti i lokaliteti od ranoga srednjega vijeka do 18. stoljeća.

Veliki Brijun, Uvala Dobrika (sjeveroistočno od Kastruma, uz gornju i donju cestu)	- ranoslavensko groblje, neistraženo. Evidentirano
Veliki Brijun, Uvala Dobrika	- ranosrednjovjekovno groblje oko crkve sv. Marije, (danas pod lovorovom šumom), neistraženo, evidentirano
Veliki Brijun, Uvala Dobrika, uz baziliku sv. Marije	- ostaci Benediktinske opatije uz baziliku sv. Marije, 10-14. st., registrirano
Veliki Brijun, Uvala Turanj	- ostaci mletačkih kula (ili akvilejskih) od kojih je jedna sačuvana u visini od 2 m; djelomično istraženo, registrirano.
Veliki Brijun, Uvala Soline	- Ostaci mletačkih solana , (kontinuitet proizvodnje soli od antičkih vremena do 18. st.); ostaci arhitekture; evidentirano, neistraženo.
Veliki Brijun, Luka Brijuni	- kula-donžon, 12/13. (16.) st., trokatni, nekad samostojeći objekt, obrambenog, a potom stambenog karaktera (danas s ljetnikovcem iz 16. st. i vilom "Magnolijom" iz 1912. čini jedinstveni povijesni ansambl Kaštel). U njoj je jedno vrijeme bio muzejski postav, danas je bez namjene, registrirana.
Veliki Brijun, Luka Brijuni	- crkva sv. Germana iz 1481, gotička, preuređivana, trijem (lopica) i sakristija dograđene 1912. (stupovi trijema i brojne spolije s antičkih i ranokršćanskih objekata), registrirana.
Veliki Brijun, Luka Brijuni	- zavjetna crkvice sv. Roka , s gotičkim značajkama iz 1504, oko crkvice otkriveno groblje, djelomično istraženo, registrirano.
Veliki Brijun, južno od Luke	- ostaci grobljanske gotičke crkvice sv. Antuna , 14/15. st; oko crkve srednjovjekovno groblje u funkciji do 18., a vjerojatno i u tijeku 19. st., neistraženo, registrirano.
Otok Mali Brijun, Uvala Sv. Mikula	- crkva sv. Mikule (Nikole), na brežuljku iznad luke na padinama bivše ilirske gradine, najvjerojatnije uništenao prilikom gradnje Velikoga fora; neistraženo.
Otok Sv. Jerolim	- crkva sv. Jerolima , ostaci srednjovjekovne crkve na vrhu otoka; neistraženo, registrirano.
Veliki Brijun, Luka (južno od Kaštela)	- " Seljačka kuća " ("Vila Pava"), tradicijska kuća nastala od 16-18. st. (s dvorištem u kojemu su ostaci građevine kvadratičnoga tlocrta). U zidovima brojne spolije i tragovi pregradnja; dekorativne prigradnje iz Kupelwieserova vremena ("kapelica" s mozaikom iz 1910.); do 1990. muzejski prostor (etnografska zbirka), registrirana.
Veliki Brijun, Luka Brijuni	- ljetnikovac iz 16. st. , u sklopu Kaštela, jednokatna je građevina, tijekom vremena obavljane mnoge intervencije, zadržala renesansno-barokna obilježja. Pri adaptacijama god. 1955. i 1960. dograđen trijem s brojnim antičkim arhitektonskim elementim i spolijama), registriran.
Veliki Brijun, brežuljak Opatija iznad Luke	- pretpostavlja se da je tu bila crkva Gospe od Karmela , potpuno neistraženo;

Objekti i lokaliteti od 19. st. do 1945. god.

Veliki Brijun, brežuljak Straža	- tvrđava Tegetthoff , 1864/68, austrijska fortifikacija kružnoga tlocrta, iz prve generacije forova oko Pule, jedine austrijske pomorske pojasne tvrđave ; neistražena, registrirana.
Veliki Brijun, Rt Penda	- svjetionik iz 1870., do nedavno u funkciji (na prelasku stoljeća na njemu bila mala meteorološka stanica); neistražen, evidentiran.
Mali Brijun, Uvala Sv. Mikula	- kompleks "Siemens" , 1886, sklop od tri zgrade s unutarnjim dvorištem smješten u bivšem kamenolomu; servisi, radionice za potrebe gradnje i održavanja fortifikacija na Malom Brijunu, zapušteno, evident.
Veliki Brijun, Javornik (Ciprovac)	- vidikovac , jedan od triju koje je Kupelwieser postavio na brijunskim brežuljcima vjerojatno 1895.g.; pogled prema jugu i jugoistoku; jedinstveni očuvani primjerci inženjerske arhitekture u nas, potkraj 80-tih prosjecima kroz šumu otvorene pojedine vizure; danas zapušten, evidentiran.
Veliki Brijun, brežuljak Crnikovac (Saluga)	- vidikovac , 1895, istovjetan onome na Ciprovu (vizure prema Fažanskom kanalu i kopnu: sjever i sjeveroistok); očuvan, danas okružen lovorovom šumom; zapušten, evidentiran.
Veliki Brijun, brežuljak Opatija (iznad Luke)	- ostaci vidikovca iz 1895, istovjetnog onima na Ciprovu i Salugi (pogledi na sjever i sjeverozapad, zapad), srušen, očuvani temelji, evidentiran.
Veliki Brijun, Luka Brijuni	- vila " Zagorka ", sagrađena između 1895-1899.g., jednokatna obiteljska kuća P. Kupelwieserova. U tijeku vremena adaptirana; u unutrašnjosti sačuvana osnovana organizacija prostora, zapuštena, evidentirana.
Veliki Brijun, Peneda, Rt Kamik	- " For Kavanella ", potkraj 19. poč. 20. st., austrougarska fortifikacija, dio sustava brijunskih utvrda u sklopu pojasne tvrđave Pula, neistražena, registrirana.
Veliki Brijun, Peneda, Rt Trstike	- " For Peneda ", potkraj 19. poč. 20. st., fortifikacija, dio sustava brijunskih utvrda u sklopu pojasne tvrđave Pula; neistražena, registrirana.
Veliki Brijun, Peneda, rt Brodine	- " Mali for ", kraj 19. poč. 20. st., fortifikacija u sustavu pojasne tvrđave Pula, neistražena, registrirana.
Veliki Brijun, Peneda, Borik (Draga, Giacone)	- artiljerijska baterija s prelaska stoljeća, neistraženo, registrirano.
Mali Brijun, Uvala Sv. Mikula, sjeverna strana	- " For Mali Brijun " (Veliki For), austrijska fortifikacija s početka 20. st., jedna od najvećih u sklopu pojasne tvrđave Pula, uglavnom sačuvana, neistražena, registrirana.
Mali Brijun, Uvala Sv. Mikula	- spomen obilježje (admiralu Tegetthoffu ?) na putu od luke prema Velikom Foru, početkom stoljeća uređeno spomen obilježje, devastirano, evidentirano.
Mali Brijun, Uvala Sv. Mikula, sjeverna strana	- kapelica sv. Barbare , u stijeni, ispred Velikoga Fora uređena kapelica za držanje mise vojnicima na otvorenom; devastirana, evidentirana.
Mali Brijun, istočna strana otoka	- artiljerijska baterija "Mali For" , s prelaska 19/20. st. u sustavu pojasne tvrđave Pula, arhitektura sačuvana, neistražena, registrirana.
Mali Brijun, Rt Glavina (Femina)	- ostaci artiljerijske baterije (četiri topa), početak 20. st., neistraženo, evidentirano,
Mali Brijun, Rt Hlibine (Hlebine)	- ostaci artiljerijske baterije u sklopu brijunskih utvrda, evidentirano.

Mali Brijun, Rt Kadulja	- pet prizemnih objekata s velikom cisternom (smještaj za vojnike); u upotrebi do 1989, danas devastirano, evidentirano.
Mali Brijun, Uvala Sv. Mikula, luka	- artiljerijska baterija poč. 20. st., najočuvanija baterija brijunskog sustava, neistraženo, evidentirano.
Veliki Brijun, Luka Brijuni	- sedam prizemnih objekata ; uz obalu, građeno početkom stoljeća za potrebe vojske, evidentirano.
Veliki Brijun, Luka Brijuni, Kochov kamenjak	- "Kuća za čamce" (Boothaus, čamčarnica) . Nad spremištem za čamce sagrađen 1902. stan, kraće vrijeme upravna zgrada. Od 1903-1938. stan i ordinacija brijunskoga liječnika. Jedini, u cijelosti sačuvan Kupelwieserov objekt; duže vrijeme bez namjene, registrirana.
Veliki Brijun, Luka Brijuni (ispred vile Zagorka)	- "Kochov kamenjak" spomen obilježje dr. R. Kochu , 1905., mramorni reljef simbolizira sanaciju Brijuna od malarije; kamenolom koji se pruža istočnim i jugoistočnim podnožjem brežuljka Opatija jedan je od pet kamenoloma, kultiviranih i krajobrazno uređenih početkom stoljeća (dio kamenoloma uređen za zvjerinjake), prezentiran, registrirano.
Veliki Brijun, Luka Brijuni (pored crkve sv. Germana)	- skulptura "Rad" iz 1905.g., prezentirana, evidentirana.
Veliki Brijun, zapadno podnožje brežuljka Crnikovca	- skulptura "Majka s djecom" 1905.g. skulptura simboliziraju rad i ljubav, prezentirana, evidentirana.
Veliki Brijun, Gradina (sjeverni i sjeverozapadni dio)	- "Čufarov kamenjak" spomen obilježje A. Čufaru , 1906.g.; bronačni reljef s likom A. Čufara (zaslužnog za pošumljavanje i uređenje Brijuna), Cijeli potez toga kamenoloma početkom stoljeća parkovno i hortikulturno uređen; danas zapušten, evidentiran.
Veliki Brijun, Straža (jugoistočno podnožje)	- kultivirani kamenolom , uređen početkom stoljeća (parkovna oprema, specifično hortikulturno uređenje); danas zapušten, evidentiran.
Veliki Brijun, Uvala Dobrika	- kultivirani kamenolom (parkovna oprema, hortikulturno uređenje) početkom 20. st., tenis igralište; 50-tih u njemu uređeno ljetno kino i dječje igralište; danas potpuno zapušten, evidentiran.
Veliki Brijun, brežuljak Crnikovac	- "Gospin Kamenjak" , kultivirani kamenolom, uređen početkom stoljeća (od bazilike sv. Marije do sjevernoga dijela uvale). Poznat po izvanrednim zimskim klimatskim prilikama; evidentiran.
Veliki Brijun, Rt Karne	- rezervoar za vodu uz vidikovac, sagrađen 1903.-1908.g. kada je građen brijunski vodovod, evidentirano.
Veliki Brijun, Luka Brijuni (Kaštel)	- "radnička kolonija", "kaštel" , stambeni kompleks iz 1910.g., građen za radničke nastambe po uzoru na istarsku ruralnu arhitekturu; danas adaptiran za posebne namjene (državni protokol), evidentiran.
Veliki Brijun, Rt Karne, Karmen (Garne)	- vila "Magnolija" - bivša gospodarska zgrada u sklopu Kaštela god. 1909. i 1912. dogradnjom kata i proširenjem adaptirana je. za stambeni prostor. Preuređena 1958; restoran u prizemlju, kat za pansioni smještaj, evidentirana.
Veliki Brijun, Rt Karne	- "Perojka" , mala jednokatna zgrada građena 1909/1910.g., više godina bez namjene, evidentirana.
Veliki Brijun, Luka Brijuni (iza hotela Karmen)	- "Fažanka" , mala jednokatna zgrada, 1909/1910.g., preuređena 1958., za pansioni smještaj, danas bez namjene, evidentirana.
Veliki Brijun, Luka Brijuni	- zgrada Parne kupelji , 1910/1912.g., (praonica rublja i javno kupalište), jednokatnica s potkrovljem; u sredini <i>patio</i> ; adaptacije 1953. i 1986, muzejsko-izložbeni sadržaji, evidentirana:
Veliki Brijun Luka Brijuni	- hotel "Istra" (nekadašnji Neptun II), sagrađen 1910.g. adaptacije i 1954, 1962, rekonstrukcija 1978.g., registriran;
Veliki Brijun, Rt Karne	- Hotel "Neptun" 1912, (nekadašnji "Neptun III), oštećen bombardiranjem 1945; adaptacijama god. 1952/76, 1979. dobija današnji izgled, registriran.
Veliki Brijun, Luka Brijuni	- kompleks poljoprivredne ekonomije od (1906) 1912-1914.g.: stanovi za radnike, radinice, pekara, konjušnice, staja za krave, silos (srušen 1952.), sjenik, skladišta, pojilište, kolnica, krčma, restoran za radnike, jedno vrijeme dvorazredna škola, kuglana, dom kulture i dr. Središnji stambeni dio građen 1906. srušena 1960.g.; danas dijelom u uporabi (radionice, skladišta); evidentirano.
Veliki Brijun, Luka Brijuni	- sakristija i trijem crkve sv. Germana , dograđeni 1912.g., prema tradicijskim istarskim uzorima, svojevrsni lapidarij s antičkim, bizantskim i srednjovjekovnim arhitektonskim elementima i fragmentima, u sakralnoj funkciji; cjelina registrirana.
Veliki Brijun, Luka Brijuni (istočno od Kaštela)	- kuća "Borika" 1912.g., jednokatni objekt, danas depandansa hotela, neistražena, evidentirana.
Veliki Brijun, Luka Brijuni (istočno od Kaštela)	- kuća "Robilant" 1911/12.g., jednokatni objekt građen za uzgajalište nojeva; stan na katu; između dva rata vila, danas uprava NP Brijuni; evidentirana.
Veliki Brijun, Luka Brijuni	- zimski bazen uz hotel "Neptun" iz 1913.g., prvi zimski bazen s toplom morskom vodom na Jadranu s nizom popratnih terapeutsko-medicinskih i kozmetičkih sadržaja; dijelom preoblikovan 1965.g., unutrašnjost dijelom preuređena 1989., južno pročelje očuvano u izvornom obliku; registriran, zapušten, izvan funkcije.
Veliki Brijun, između Straže i Petrovca	- "Kupelwieserov mir" , prije 1915.g., grobnica-mauzolej obitelji Kupelwieser. Arhitektura mauzoleja usklađena s ambijetnom i krajolikom. Dugo vremena zapušten, devastiran i skriven zelenilom. Potkraj 80-tih statički saniran, dijelom uređen i prezentiran; evidentiran.
Veliki Brijun, Rt Rankun	- ostaci sustava podvodnih mreža na potezu Rankun-Jerolim-Kozadart Proštine protiv podmornica, iz I svjetskog rata; slično na potezu M. Brijun-Barbariga; evidentirano, neistraženo.
Veliki Brijun, Uvala Slana (na lokaciji Stari vinogradi)	- uzletište za avione ("aeroport") iz 20-tih godina, evidentirano
Veliki Brijun, Rt Slanac (Slanik)	- vila "Jadranka" građena cca 1930.g.; preuređena 1949. i 1960.g., s vrijednim inventarom iz 18-19. st., neistraženo, danas državna rezidencija, registrirana.
Veliki Brijun, Uvala Kozlac	- vila "Lovorka" 1931.g., jednoprizemni manji objekt, preuređen 1958., neistražena, danas u sklopu brijunskih hotela; evidentirana.
Veliki Brijun, Luka Brijuni	- Hotel "Karmen" građen od 1939. do 1942.g. kao luksuzni hotel na

Veliki Brijun, Luka Brijuni (iza hotela Karmen)	mjestu staroga hotela Carmen; trokatni izdužen objekt, god. 1945. bombardiranjem oštećen; obnavljan i uređivan 1952, 1995, 1966, 1976, 1986. Velikim dijelom očuvana izvorna stolarija, namještaj, parketi; zidne obloge, rukohvati uz stubište i dio kupaonica s kvalitetnom mramornom oblogom i sanitarnom opremom; registriran.
Veliki Brijun, Rt Rankun-Dubovac	- kuća "Marica" (bivša zgrada Vojna komanda, potom Zgrada milicije) prizemno-katni objekt građen vjerojatno između dva svjetska rata, danas bez namjene; evidentirana.
Veliki Brijun, Rankun – Dubovac	- ostaci vidikovca u sklopu natkrivenoga gledališta uz polo teren (srušen 50-tih), evidentiran.
	- uzletište za avione između dva svjetska rata, evidentirano.

Objekti i lokaliteti poslije 1945.god.

Otok Krasnica (Vanga)	- kuća za odmor , iz god. 1955.g., prizemni sklop paviljonskog tipa, skromna oblikovanja i unutrašnje opreme, s popratnim objektima i parkom, građen za J. B. Tita, Danas također predsjednička kuća za odmor; registrirana.
Veliki Brijun, Uvala Dobrika	- "Bijela vila" , građena 1953. za službeni predsjedničku rezidenciju s parkom skulptura. Jednokatna vila sagrađena je na mjestu vile Otto (građena, proširivana 1901-1914, srušena iza 1950). Namještaj je posebna vrijednost ove vile, kao i umjetnički i kulturno-povijesni inventar. Danas također predsjednička rezidencija, registrirana.
Veliki Brijun, Rt Nosac (Nozdre, Naso)	- vila "Primorka" , 1954., proširena i dograđena vila Berta, dijelom sačuvani elementi interijera; evidentirana.
Veliki Brijun, Živa voda, zapadno od Luke	- spomen-zdenac sa skulpturom "Primorka" iz 1956.g., evidentirano, prezentirano.
Veliki Brijun, Luka Brijuni	- skulptura "Kupačica" 1957.g., postavljena na gromade stijena (vjetrobzan) donešenih na mjesto nekadašnje šetnice iz Kupelwieserova vremena, evidentirana,
Veliki Brijun, Rt Nosac	- vila "Dubravka" , građena 1956.-1960.g., evidentirana
Veliki Brijun, Uvala Dobrika	- vila "Brijunka" iz 1957.g., sagrađena uz lokalitet Kastrum; veliki reprezentativan objekt građen za rezidenciju stranih državnika ; uz kvalitetan namještaj iz vremena gradnje u vili ima i stilske namještaja te velik broj predmeta kulturno-povijesne i umjetničke vrijednosti, danas je državna rezidencija. Registrirana.

Objekti i lokaliteti neutvrđenoga vremenskog nastanka

Veliki Brijun, Antunovac	- kamena kula kvadratnoga tlocrta s ravnim krovom; nepoznate namjene i vremena gradnje, neistražena, evidentirana.
Veliki Brijun, Gradina, južna padina	- uz stari kamenolom , krajobrazno uređen početkom stoljeća, na južnoj padini u lovorovoj šumi, nalaze se ostaci dva izdužena objekta , vjerojatno nekadašnje kamenoklesarske kuće (sačuvan ostatak kamenog uređaja za brušenje alata); evidentirano.
Otok Mali Brijun, istočna strana	- grobnica (ili spomen-obilježje?) južno od "Maloga fora" ,skromno uređeno (stazice, zidići); vjerojatno iz austrijskog vremena; neistraženo. evidentiran.
Otok Mali Brijun, Uvala Sv. Mikula (uz istočnu obalu)	- ruševine dviju kuća , udaljenih jedna od druge oko 200 m, sačuvane do krovnog vijenca, s prepoznatljivim elementima istarske tradicijske arhitekture (u južnom objektu u unutrašnjosti lijep primjer "gotički" oblikovanih sjedala uz ognjište, oko objekta vidljivi ostaci gospodarskog dvorišta; neistraženo, evidentirano.
Otok Mali Brijun, predio Cer	- ostaci omanjih građevina , zidovi sačuvani do visine 1 m; neistraženo, evidentirano
Otok Mali Brijun, istočna strana iznad luke	- ostaci suhozida perimetra oko 50x 20 m, bez tragova ulaznih otvora; nepoznate namjene; neistraženo, evidentirano.
Otok Mali Brijun, iznad uvale Pisak	- iznad kamenoloma ostaci dviju (kamenoklesarskih) kuća , sačuvanih do visine vijenca, neistraženo, evidentirano.
Otok Mali Brijun, desno uz put, prije odvojka za Rt Glavine	- ostaci ruralnoga objekta , vjerojatno vrlo starog, s ograđenim dvorištem; neistraženo
Otok Mali Brijun, Uvala Ženadija (Sanadigo)	- jednostrešna građevina , kamena, s trijemom, sačuvana do krovnog vijenca, (vidljiva četverodijelna podjela unutrašnjosti), ispred mali gat; vjerojatno za vojne potrebe iz austrijskog ili talijanskog razdoblja; neistraženo, evidentirano.
Otok Mali Brijun, Rt Lansir	- ostaci ruralnoga (kamenoklesarskog) objekta, neistraženo, evidentirano
Otok Gaza	- zidovi objekta četverokutnoga tlocrtnog oblika , oko 80x70 m, zidovi sačuvani dijelom do visine 4 m; debljine oko 1m na tri strane otvori za vrata; okružen s tri strane (na 20-tak m udaljenosti) suhozidom (do 80-tak cm visin). Moguće je da je riječ o fortifikaciji iz bizantskoga doba (straža, predstraža): U perimetru prvoga zida, na sjevernoj strani, ruševina većega stambenog objekta u blizini, sjevernije, cisterna za vodu. neistraženo evidentirano.
Otok Sv. Jerolim	- ostaci starih građevina na vrhu otoka- uz rub kamenoloma; u neposrednoj blizini prizemnice, vjerojatno stambene zgrade s kraja 19. st. poč. 20. st. koje je okoliš bio parkovno uređen (ostaci sjenice, raslinja), zapušteno, evidentirano.
Otočić Obljak, (Okrugljak, Toronda)	- ostaci stambenoga sklopa s krušnom peći ; na litici; iznad kamenoloma; sjevernoj obali otoka sačuvani zidovi dvije oveće građevine , vjerojatno stambene ; neistraženo, evidentirano.
Otok Vrsar,	- ostaci oveće kamenoklesarske nastambe sačuvane do visine krovnog vijenca (ruševina već potkraj 19. st.). Uz kuću se nalazi i zapuštena cisterna. (80-tih evidentirano i grlo cisterne koja sada nije pronađena); neistraženo, evidentirano.